

“Medya Ve Kur’ân” Sempozyumunun Ardından

Şaban KARASAKAL*

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve Sakarya Müftülüğünün katkılarıyla “*XI. Türkiye Tefsir Akademisyenleri Toplantısı*” ve bu vesileyle “*Medya ve Kur’ân*” konulu bir sempozyum, 23-24 Mayıs 2014 tarihlerinde Sakarya’da düzenlendi.

Sempozyumun ana teması, geçen sene Kahramanmaraş’ta yapılan toplantıda alınan karar gereği, düzenleme heyeti tarafından, *Medya ve Kur’ân (Medya ve Kur’ân-ı Kerim’in Tanıtımı ve Tefsiri)* olarak seçilmişti.

Sempozyuma, konu ile ilgilenen araştırmacılar ve ülkemizin değişik üniversitelerinden akademisyenler katıldılar. Sempozyuma konu olarak ilgi görmesinin göstergesi sayılabilecek düzeyde bir katılım gerçekleşti. Bu anlamda katılımcıların üniversitelere göre dağılımı şöyledir. Afyon Kocatepe Üniversitesi’nden 2, Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nden 5, Adıyaman Üniversitesi’nden 2, Akdeniz Üniversitesi’nden 1, Ankara Üniversitesi’nden 9, Atatürk Üniversitesi’nden 10, Bayburt Üniversitesi’nden 2, Bingöl Üniversitesi’nden 3, Bozok Üniversitesi’nden 2, Bülent Ecevit Üniversitesi’nden 3, Cumhuriyet Üniversitesi’nden 6, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi’nden 1, Çukurova Üniversitesi’nden 4, Dicle Üniversitesi’nden 4, Dokuz Eylül Üniversitesi’nden 12, Erciyes Üniversitesi’nden 11, Erzincan Üniversitesi’nden 2, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nden 2, Fırat Üniversitesi’nden 3, Gaziantep Üniversitesi’nden 5, Giresun Üniversitesi’nden 1, Gümüşhane Üniversitesi’nden 1, Hakkari Üniversitesi’nden 1, Harran Üniversitesi’nden 1, Hitit Üniversitesi’nden 6, Iğdır Üniversitesi’nden 8, İnönü Üniversitesi’nden 3, Sabahattin Zaim Üniversitesi’nden 1, İstanbul Üniversitesi’nden 13, Katip Çelebi Üniversitesi’nden 2, Kafkas Üniversitesi’nden 3, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi’nden 6, Karabük Üniversitesi’nden 4, Kastamonu Üniversitesi’nden 1, Kırklareli Üniversitesi’nden 1, Kilis 7 Aralık Üniversitesi’nden 3, Artuklu Üniversitesi’nden 3, Marmara Üniversitesi’nden 10, Muş Alparslan Üniversitesi’nden 3, Namık Kemal Üniversitesi’nden 3, Necmettin Erbakan Üniversitesi’nden 9, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden 1, Pamukkale Üniversitesi’nden 2, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nden 2, On Dokuz Mayıs Üniversitesi’nden 7, Süleyman Demirel Üniversitesi’nden 2, Şırnak Üniversitesi’nden 4, Gazi OsmanPaşa Üniversitesi’nden 5, Uludağ Üniversitesi’nden 2, Uşak Üniversitesi’nden 3, Yalova Üniversitesi’nden 3, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nden 5, Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nden 2 olmak üzere iki yüze yakın akademisyen, sempozyuma iştirak etmiştir. Bunlardan 7 akademisyen tebliğ sunmuş, geniş vakit verilerek yapılan müzakerelerde de birçok akademisyen tebliğlerin müzakeresini yapmıştır.

* Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, skarasakal@hotmail.com

Sempozyumda akademisyenlere ilan edilerek, üniversite halk bütünleşmesi adına olumlu bir faaliyet olarak değerlendirilebilecek faaliyetler de yapılmıştır. Önceden talep alınmış, bu çerçevede değişik üniversitelerden on bir akademisyen cuma namazı öncesi Sakarya'nın değişik camilerinde vaaz etmişlerdir. Ayrıca 6 akademisyenimiz de Sakarya Orhangazi Kültür Merkezine Kur'ân dinlemeye gelen Sakaryalıları 23 Mayıs Cuma akşamı Kur'ân ziyafeti sunmuşlardır.

Program 23 Mayıs 2014 tarihinde saat 15:00'de istiklal marşı ve On dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi hocalarından Prof. Dr. Yaşar Kurt hocanın Zümer Sûresinin 53-63 ayetlerini tilavetiyle başladı.

Açılış konuşmalarında ev sahibi olarak SAÜ. İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Davut Ayduz Türkiye'deki tefsircilerin XI. defa bir araya gelmesini lütfeden Allah'a hamd ederek ve Hz. Peygamber (sav)'e salat ederek açılış konuşmasına başladı. Daha sonra ilki 1997'de Elazığ İlahiyatta başlayan, Van, Kayseri, İzmir, Marmara, Erzurum, Konya, İstanbul, Çorum ve Kahramanmaraş ile devam eden tefsir akademisyenleri toplantılarının serencamı hakkında kısa bilgi verdi. Önceki toplantılarda ana başlıklar 2012'de Çorum İlahiyattaki IX. toplantının konusu *Kur'ân Nüzulünün Mekke Dönemi* idi. Kahramanmaraş'ta yapılan X. toplantının konusu da önceki konunun devamı niteliğinde *Kur'ân Nüzulünün Medine Dönemi* idi. Kahramanmaraş'ta bizim yapacağımız toplantının başlığının da teklif edilen başlıklar arasından *Medya ve Kur'ân* şeklinde olmasının kararlaştırıldığını söyledi.

Nezaketli bir şekilde öz eleştiri olarak, toplantıya çok az sayıda tebliğ özeti gönderildiğini ve bunlar arasından da kendilerinin ancak dört tanesine yer verebildiklerini söyledi. Bu tebliğler için her tebliğe has birer müzakereci değil, vakti geniş tutarak bütün hocalarımızın müzakerelerini, değerlendirmelerini almak istediklerini söyledi. İki günlük program akışını sunarak katılımcılara ve organize emeği geçenlere teşekkür etti ve öngörmediğimiz aksaklıklar olursa şimdiden özür diliyoruz diyerek sözlerine son verdi.

Açılan ilahiyatların sayısının çokluğunu, *ilahiyat baharı* olarak niteleyen SAÜ. Dekanı Prof. Dr. H. Mehmet Günay katılımcılara ve sempozyumu destekleyenlere teşekkür ederek sözlerini bitirdi. Kısa bir selamlama konuşması yapan Rektör vekili Prof. Dr. Musa Eken de "*açılan bu ilahiyatlar yaptıkları güzel programlarla bize de gönül baharı yaşatıyorlar*" dedi.

Açılış konuşmalarından hemen sonra panele geçildi. Oturum başkanlığını Prof. Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu hocamızın yaptığı, "*Kur'ân Kurslarında Kur'ân'ın Anlamının Öğretimi: İmkânı, Keyfiyeti, Sınırları*" isimli panelde, Belgin Konarlı, Prof. Dr. Mehmet Okuyan ve Prof. Dr. M. Sait Şimşekpanelist idiler.

Panelde ilk konuşmacı, Diyanet İşleri Başkanlığı Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanı Belgin Konarlı hanımefendi idi. Belgin hanım konuşmasında Kur'ân

öğretiminin zor olduğu dönemlerden, arzu edilen hedefe ulaşılmasa da, bugünlere gelindiğini söyleyerek sözlerine başladı. Sonrasında Kur'ân Kursları müfredatıyla ilgili süreci özetledi. En eski müfredatın 1985 yılına ait olduğunu, o zamana kadar Kur'ân'ı yüzünden güzel okumanın hedeflendiğini, 2004 yılına ait Kur'ân kursları yönetmeliğinin 21. maddesinin meal okumaya teşviki içerdiğini, 2007'deki öğretim programı ilkelerinde ise yaşanan dini hayatla ilgili ayetlerin seçilerek bunların öncelendiğini belirtti. 2010-2011 yönetmeliğinde de ihtiyaç odaklı öğretime geçildiğini, Arapça metni okumanın yanında, mealin de okunmasının teşvik edildiğini belirtti.

İhtiyaç odaklı eğitim programlarının bugün genel bir isimlendirme olduğunu, bu başlık altında ek öğretim programlarının çeşitlendiğini ve bu anlamda ek öğretimlerde ondan fazla ders verildiğini belirten Konarlı, Diyanet İşleri olarak yaptıkları açılımları ve konu ile ilgili yapmayı planladıkları çalışmaları özetleyerek konuşmasını bitirdi.

Panelin ikinci konuşmacısı On Dokuz Mayıs Üniversitesinden Prof. Dr. Mehmet Okuyan idi. Bu sempozyumun ilanını görünce Medya ile içli dışlı olan birisi olarak Medyada Kur'ân nasıl anlatılmalı? Bizler neler yapmayı istiyoruz? Bu vesileyle ihtiyaçların ve tecrübe paylaşımının konuşulabileceğini arzuladığını söyleyerek başladı. Kendisinin hafızlık serencamına dair bilgiler de sunduğu konuşmasında özetle, neden hafızımız çok ama hafız olarak ölenlerimiz az? Niçin hafızlık muhafaza edilemiyor? Niçin hafızlar Kur'ân muhafızı olamıyor? Sorularının cevaplarını tecrübeleri ışığında cevapladı. Kur'ân'ın indiği dönemdeki Araplara Kur'ân okuyun denilmesiyle bugün Arap olmayanlara Kur'ân okuyun demenin aynı olamayacağı bellidir diyerek, hafız olanların Kur'ân'ı anlamaları için tekliflerini sundu.

25 yıl önceki bir hatıramla başlayayım diyerek sözlerine giriş yaptı Prof. Dr. M. Sait Şimşek. 25 yıl önce Diyanet İşleri Başkanlığı Konferans salonunda Kur'ân'ı anlamının anlamı ile ilgili yaptığı bir konuşmasında kendisine yapılan olumsuz tepkileri dillendirdi ve Belgin hanımın konuşmasına atıfta bulunarak Diyanet İşleri Başkanlığı değişmişsebu toplum iyiye doğru değişecektir dedi.

Anlamadan okumanın sevap olduğu kanaatinde değilim diyerek *“Bir cüz anlamadan Kur'ân okuyacağınıza yolu temizleyin bunun sevabı daha kesin, kayınvalideler torunlarına baksın”* diyerek görüşlerini kendi üslubuyla ifade etti. Oturum Başkanı Hacımüftüoğlu esriyle karışık bir şekilde: *“akademik düşünceler kendi üslubu ve ortamı içinde söylenir, akademisyeni bağlar. Ancak Kur'ân'ın lafzını okumak teabbüddür. Böyle devam edersen Diyanet İşleri Başkanlığı seni dinlemez”* diyerek müzakereye geçeceğini söyledi. Salondakihocalara vedinleyicilere söz verdi.

Müzakerelerde birçok hocamız söz aldı. Panelistlere tebliği hakkındaki görüş ve katkılarını sıraladılar. Diyanet İşleri Başkanlığının yeni bakış açısı geliştirdiğini söyleyen de vardı. Çocuk ve gençlere meal arayışı içerisinde olan Diyanet İşleri Başkanlığı yetkililerinin kendi meallerine bakmadıklarını söyleyenler de. Panel konusuna hiç girilmediği, neredeyse hazırlıksız, dağarcığımızda ne varsa o konuşuluyor diyen de oldu. Müzakerelerin büyük bölümü 'Kur'ân manası bilinmeden okunur mu okunmaz mı?' noktasına kayınca, salonda tepkiler konuya gelmesi şeklinde yoğunlaştı. Nasrullah Hacımüftüoğlu hoca da, seneye yapılacak toplantının konusu bu olacak galiba diyerek, panelistlere ve görüş bildiren müzakerecilerle teşekkür ederek konuyu topladı.

24 Mayıs 2014 Cumartesi günü İlahiyat Fakültesi konferans salonunda 09:30'da ilk oturumla toplantı başladı. I. oturumun başkanlığımızın yıllar Sakarya İlahiyatta görev yapmış olan Prof. Dr. Suat Yıldırım hocamız yaptı. Sempozyumda tebliği kabul edilen dört kişiden ikisi bu oturumda, ikisi diğer oturumda konuşmacı idi. I. oturumda ilk konuşmacı, *"Kur'ân Mesajının İletilmesinde Kaynak Kişi/Tebliğcide Bulunması Gereken Başat Özellik; Güvenilirlik"* başlıklı tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Zeki Tan idi. Kendisini daha önce görev yaptığı yerlerden tanıdığımız iyi bir hatip olan Zeki Tan hoca biraz tutuk başladığı konuşmasında sorular kısmında nispeten rahat bir görünüm sergiledi.

Eminlik sıfatının peygamberlerde, tebliğcilerde ve medyada görev yapan kimselerde ne anlama geldiğini özetledi. Allah Teâlâ'nın el-mü'min olduğunu, mesajı getiren Cebrâil (as)'in emîn olduğunu, mesajın kendisine getirildiği Hz. Peygambere, yaşadığı toplumun insanların el-emîn dediklerini ve nihayetinde mesajın getirildiği Mekke'nin emin belde olduğunu söyledi. Mesajı ileten kimsede eminlik vasfını zedeleyen hususlar hakkındaki görüşlerini sıraladıktan sonra, Kur'ân yorumcularının kemiyet olarak artıp, keyfiyet olarak artmamasının güven zedeleyici bir durum olduğunu söyleyen Zeki Tan bey, tarihi misaller ışığında tebliğcinin "sivilliği" konusunu gündeme taşıyıp, misallerle sivilliğin davete/mesaja olumlu katkısını dile getirerek sözlerini bitirdi.

Bu oturumun ikinci konuşmacı *"Kur'ân Işığında Medyayı İlgilendiren Ahlakî İlkeler"* isimli tebliği ile Yrd. Doç. Dr. Ramazan Şahan Bey idi. Şahanın duayenleri karşısındaki heyecanını uzun uzun ifade ederek sözlerine başlayan Ramazan Şahan Bey, tebliğine başlarken, medya kavramının anlam alanını verdi. Kur'ân'da iletişime dair çokça kavram olduğunu ve bunların hangi anlamlara geldiğini söyleyerek, daha çok nebe' kavramı ve türevlerinin anlam alanı üzerinde durdu.

Tebliğ başlığı olan medyayı ilgilendiren ahlaki ilkeleri maddeler halinde zikretti. Ayetler ışığında incelediği bu ilkelerden bir kaçını şöyle sıraladı:

- a- Haberleri sunan kişilerin ilkelere dair sınırları olmalıdır.
- b- Haberleri sunan kişiler dürüst olmalıdır.

- c- İnsafli ve adaletli olmalıdır.
- d- Hedefleri reyting olmamalıdır.
- e- Tartışma ve mücadelede mutedil olmalıdır.
- f- Denetim ve murakabe duygusuna sahip olmalıdır.
- g- Gayri meşru işlere aracılık etmemelidir.
- h- Mahremiyet ve özel hayatın korunmasına dikkat etmelidir.

Ramazan Şahan Bey tebliğinde, haberleri sunan kişiler açısından ilkeleri sıraladığı gibi, haberlere maruz kalan kişiler açısından da bir takım ilkeler bulunduğunu söyleyerek yine ayetler ışığında, bu ilkeleri şöylece sıraladı:

- a- Haberlere maruz kalan kişiler tercihlerini doğru yapmalıdır.
- b- Faydasız boş işlere zaman harcamamalıdır.
- c- İhtiyatlı, tedbirli olup haberlerin değerini araştırmalıdır.
- d- Zandan ve faydasız tartışmalardan kaçınmalıdır.

Öğleden sonraki ikinci oturuma Prof. Dr. Mehmet Paçacı başkanlık etti. Bu oturumda da iki konuşmacı tebliğ sundu. Bu konuşmacılar ve tebliğleri sırasıyla Doç. Dr. Erdoğan Baş, *“Radyo’da Kur’ân Programları (Tilavet, Meal, Tefsir)”* ve Prof. Dr. Hasan Elik ve Dr. Muhammed Coşkun’unberaber hazırladığı *“Medyanın Talep ve Öncelikleri Üzerinden Yapılan Kur’ân Yorumlarının Problemleri”* idi.

Müzakerecilerden bazıları tarafından da dile getirildiği gibi muhteva ve sunum olarak sempozyumun ana başlığı ile alakalı tek tebliğ Doç. Dr. Erdoğan Baş hocanın tebliği idi. Erdoğan Baş hocamız tebliğinin başında XX. Yüzyılın en önemli üç icadının: 1920’lerde radyo, 1968’lerde televizyon ve 1990’larda ortaya çıkan internet olduğunu söyledi. Erdoğan Bey, kendi tebliğinin muhtevasını *“mütevazı olsun için radyoyu seçtim”* dedikten sonra, sempozyumdaki tebliğler ve başlıkları ile alakalı küçük bir eleştiri olarak, Medya ve Kur’ân başlıklı bu sempozyumda televizyon, gazete vb. kısımların seçilmemiş/çalışılmamış olmasının bir eksiklik olduğunu dile getirdi. Daha sonra da ülkemizde radyolu günlerin tarihçesini ve frekanslar açısından radyo çeşitlerini zikretti.

Radyo programlarında tilavet, Kur’ân ve mealin yeri nedir sorusunun cevabını vererek konuşmasını sürdürdü. İlgililerin ifadelerine göre tilavet programlarının radyolarda en çok dinlenen program olduğunu söyleyen Baş, sadece Kur’ân-ı Kerim tilaveti ve tefsirinin yapıldığı radyolara ihtiyaç olduğunu, meal ve tefsire ait çok az radyonun yayın yaptığını söyledi.

Prof. Dr. Hasan Elik ve Dr. Muhammed Coşkun tarafından hazırlanan, *“Medyanın Talep Ve Öncelikleri Üzerinden Yapılan Kur’ân Yorumlarının Problemleri”* başlıklı tebliği, Dr. Muhammed Coşkun beyin yakınlarından birisinin, aniden rahatsızlanması sebebiyle programa katılmadığı için Prof. Dr. Hasan Elik bey sundular. Sempozyumun neredeyse en hararetli konuşma ve müzakerelerine sahne olan bu tebliğine Hasan Elik hocamız, 15-20 dakikalık sempozyum tebliği

sunumlarının bir yaraya merhem olmadığını ifade ederek başladı. *“İlahiyat, Diyanet yorulmuştur, Kur’ân aşınmış ve yorulmuştur”* gibi maksadını aşan ifadeler kullanarak sözlerini sürdürdü. *“Medya değişik bir dünya, dini programlar haber değeri ve reyting açısından önemli ise devam eder. Yoksa devam edemez, çünkü medyanın kendine göre kırmızı çizgileri var”* dedi. Geçmişte ve günümüzde medyada en çok üzerinde durulan konulardan misaller vererek konuşmasını sürdürdü.

Günün sonuna doğru olmasına rağmen en hararetli tebliğ ve müzakereler bu oturumda gerçekleşti. Kendisine birkaç kez sataşma olan Nasrullah Hacımüftüoğlu hocamız müzakereler kısmında ilk olarak söz aldı. *“Kur’ân da, din de yorulmaz yorulursa biz yoruluruz”* dedi. Lütfullah Cebeci hocamız da *“Eskiye göre daha doğru konuşuyorsun. İlahiyatçılar olarak biz yorulduk, şevkimizi aşkimizi kaybettik”* diyerek espri ile karışık tepki vesöylediği diğer hususlarla alakalı olarak tebriklerini ifade etti. Sakarya İlahiyatta görev yapan ve şu anda Diyanet İşleri Başkanlığında görevlendirilen Prof. Dr. Ali Erbaş Bey, Diyanet İşleri Başkanlığının İstanbul Fatih’te bulunan Haseki Eğitim Merkezi ile ilgili planlarının ne aşamada olduğunu zikretti. Proje bittiği zaman bünyesinde hangi birimleri barındıracağını açıkladıktan sonra oradan 24 saat Kur’ân tilaveti yayını yapan radyo olacağı müjdesi salonu neşelendirdi.

Karşılıklı hararet dozunun arttığı tartışmalar devam etti. Bu kısımda “konu dağılıyor” diyerek karşı çıkanlar olduğu gibi, *“Neden Hasan Elik hocaya tepki gösteriliyor farklı bir şey söylemiyor ki, sadece Râzî öncesi Taberî çizgisine dönelim”* diyor şeklinde katkı verenlerle, *“korkarsak ilim olmaz, Batıdaki sempozyumlar kıvamında olmuyor bizdekiler”* şeklinde genel havaya eleştiri getirenler de oldu. Aynı fakültede görev yapmış ancak şimdi emekli olmuş hocalarımızdan Sadreddin Gümüş ve Hasan Elik hocamız arasında hararetli tartışma uzadı. Bu müzakere kısmında radyo ve televizyonda program tecrübesi olan hocalarımız, hergün bulunduğumuz bölgede bir radyoda veya televizyonda, bir sayfa da olsa Kur’ân tefsiri dersi yapalım ama bu sürekli olsun şeklinde tekliflerini sunarak, karşılıklı yardımlaşabileceklerini belirttiler ve müzakereye farklı bir boyut kattılar.

Hararetli tartışmaların yaşandığı bu son müzakere sonrası değerlendirme öncesi çay arası verildi. Bahçede çay içerken Sakarya depremle sallandı. Birkaç dakika süren sallanmada, binalardan dışarı çıkan insanları görünce, Prof. Dr. Lütfullah Cebeci hocamla konuştuğumuz konulara telmihte bulunarak *“O memleketlerin halkları kuşluk vakti gülüp oynarken kendilerine azabımızın gelmesinden emin mi oldular?”* A’râf suresi 7/98. ayetini yeniden andık.

Aradan sonra, değerlendirme ve kapanış oturumu gerçekleşti. Prof. Dr. Celal Kirca hocanın başkanlığını yaptığı bu oturumda sırasıyla Marmara İlahiyattan Prof. Dr. Abdülhamit Birişik, Nevşehir İlahiyat Dekanı Prof. Dr. Zülfikar Durmuş, Çorum

İlahiyat Dekanı Prof. Dr. Mesut Okumuş ve ev sahibi fakülteden organize heyeti adına Prof. Dr. Davut Aydüz değerlendirmelerde bulundular.

Her bir konuşmacı organize heyetine teşekkür ederek başlayıp, daha sonra değerlendirmelerine geçti. İlk değerlendirmeyi yapan Abdülhamit Birişik hocamız, büyük bir devletin varisi olduğumuzu, buna uygun zihni yapılanmaya gitmemiz gerektiğini söyledi. Bu din hepimizin, dinimize ve değerlerimize değer vermemiz gerekmektedir. Medyadan yaldızlı teklifler gelse bile cesur çıkışlar yapmadan, doğru ve güzel sözleri, ihtiyatlı bir dil kullanarak sunmamız gerektiğinin üzerinde durdu. Daha sonra bu toplantılarda anabilim dalı problemlerinin konuşulmaya devam edilmesi gerektiğine inandığını söyledi.

İkinci değerlendirmeyi yapan Zülfiyar Durmuş hocamız oturumları ayrı ayrı değerlendirdi. Açılış paneline atıfta bulunarak ayet meallerinin ezberletilmesinin çok doğru olmadığına inandığını söyleyerek başladı. Böyle yapıldığı takdirde, tefsir geleneğinin ortadan kalkma tehlikesinden bahsetti. II. oturumda lafız mana ilişkisi üzerinde fazlaca durulduğunu, bir yere kadar haklı olmakla birlikte, Kur'ân'ın yaşanmak için indirildiğini gözden uzak tutmamamız gerektiğini söyledi. III. oturumda da Medya konusunun ağırlıkla işlendiğini ancak, sahanın uzmanı olarak İletişim Fakültesinden bir hocanın çağırılmış olması durumunda daha teknik bilgiler elde edilebileceğini söyledi. Medyadaki sunumlarda dil ve üsluba dikkat etmekle birlikte, Kur'ân ve sünnete uygun bilgiler verilmesi gerektiğini, Reğaib kandili sohbetlerinden, 'reğaib' kelimesi hakkındaki tanımlar çerçevesinde eleştirdi. Medyanın iletişime getirdiği rahatlığın yanında bir anlamda irşad faaliyetlerinin genişlemesine rağmen, bilgi kirliliğinin de çoğaldığını ifade ederek sözlerini bitirdi.

Üçüncü değerlendirmeyi Prof. Dr. Mesut Okumuş hocamız yaptı. İlahiyat Fakültelerinin sayısının doksan üçe ulaştığını, bunun ilahiyat baharı şeklinde nitelendirildiğini ancak, Arap baharına dönüşmemesi için gayretlerimizi artırmalıyız dedi. Bu sene konunun "Medya ve Kur'ân" olarak seçilmesine rağmen seneye ana mecramıza, Kur'ân'ın nüzülü sürecine yeniden dönmeyi teklif ederek konuşmasını bitirdi.

Son değerlendirmeyi ev sahibi fakülteden organize heyeti adına Prof. Dr. Davut Aydüz Bey yaptı. Rahmetli İbrahim Canan hocanın "*Evladım sen meşhur olana kadar yayıncıların peşinden sen koşarsın, sen meşhur olduktan sonra onlar senin peşinden koşar*" sözünü naklederek, bu durumun medya dünyası için de geçerli olduğunu söyleyerek başladı. Bu toplantıda medyada program yapma noktasında tecrübe alışverişi yapılabilirdi, küçük birkaç çekim yapabilirdik, aslında düşündük ancak sonradan vazgeçtik dedi. Kendi fakültelerinde öğrencilerine tefsir derslerinde nasıl ve hangi metotla meal okuttuklarını özetledi. Doktora yeterlilik döneminde Batıda yapılanlarla bizde yapılanların mukayesesini yaptıktan sonra kendi fakültelerinde doktora tez öncesi okunmak üzere tespit ettikleri kitaplardan

bahsetti. Sözlerinin sonunda ev sahibi olarak öngöremedikleri küçük aksaklıklar için özür dileyerek, katılımcılara teşekkürle bitirdi. Değerlendirme oturumunun başkanı Prof. Dr. Celal Kırca hocamız da önceki hocalarımızın hasbî olduğunu ama şimdilerde, dominantlığın hesâbîlik şeklinde haz, hız ve benci bir tavır şeklinde sergilendiğini ifade etti. Daha sonra da geçen yıllarda aramızdan ayrılan Prof. Dr. Mevlüt Güngör ve Prof. Dr. M. Zeki Duman hocalarımıza rahmet dileyerek, Zeki Duman hocamızla hukukunu anlattı, slaytlar eşliğinde hayatından kesitler sundu.

Toplantının sona ereceği aşamada, seneye Sivas'ta yapılması düşünülen toplantının, Sivas'tan gelen hocalarımız tarafından, belki de doğal olarak oradaki şartları öne sürerek pek kabule yanaşmaması sebebiyle farklı teklifleri(!) gündeme taşısa da, Sivas'ta yapılmasına karar verildi.

Kısaca birkaç hususa dikkat çekerek yazımıza son verelim.

Sempozyum ilanlarında muhtemel alt başlıklar: “Radyo Programlarında Kur’ân, Televizyon Programlarında Kur’ân, Gazete ve Dergilerde Kur’ân, İnternet Ortamında Kur’ân, Konferans, Panel ve Sempozyumlarda Kur’ân’ın Anlatılması, Kur’ân’a Yönelik Menfî Algılarda Medyanın Rolü, Kur’ân-ı Kerim’in Muhtevasına Vukûfu Geliştiren Bilgi Yarışmaları, “Kırk Soruda Kur’ân” Gibi Bir İsimle Kur’ân’ı Tanıtın Programlar, Kur’ân’ın Halka Anlatılmasında Halkın Beklentileri (Alan Araştırmaları Işığında), Radyo ve Televizyonlarda Bazı Ayetlerin Nüzûl Sebeplerini Anlatma, Tefsirle İlgili Yapılan Çalışmaların (Doktora, Yüksek Lisans Tezleri, Kitap, Makale, Sempozyum, Panel, Konferanslar) Geniş Kitlenin İlgisini Çekecek Şekilde Tanıtılması, Medyada Çocuk ve Gençlere Kur’ân’ın Anlatılması, Kur’ânKursları’nda Kur’ân Muhtevasının Öğretilmesi” şeklinde verilmişti. Ancak düzenleme heyetinin de ifade ettiği gibi çok tebliğ özeti ulaşmaması üzücü bir durumdur.

İnter-disipliner çalışmaların revaçta olduğu günümüzde ‘Medya ve Kur’ân’ konusunun konuşulduğu bir sempozyumda sahası medya olan bir araştırmacının bulunması daha anlamlı olacaktı. Ancak düzenleme kurullarına yeteri kadar tebliğ özetlerinin gelmemesi ve bir nebze kapalı oturumlar gibi gerçekleşmesi bu tür sempozyumların ortak kaderi gibi durmaktadır. Bu sıkıntılı durum özel gayret ve iletişimle aşılabilecektir herhalde. Farklı şekillerde değişik müzakerelerde de ifade edildiği gibi, bu seneki toplantıda müzakerelerden fazlasıyla istifade edildiği dile getirilmiştir.

Bu sene ilan edilen başlığın, gelen eleştiriler de dikkate alınarak, kitap olarak yayınlanma sürecinde “Kur’ân ve Medya” şeklinde düzeltilmesi daha anlamlı olacaktır. Düzenleme kurulu da bunu dikkate alacaklarını ifade etti.

Öngörülemeyen bütün eksikliklerine rağmen, akademik camianın kendi arasında zaman zaman anabilim dalı toplantısı, panel veya sempozyum benzeri sebeplerle bir araya gelip, görüş alışverişinde bulunmaları oldukça faydalı olmaktadır. Daha nice bereketli tefsir toplantılarında buluşmak üzere, SAÜ. İlahiyat

Fakültesinin ev sahipliğine, muhterem dekanımız Prof. Dr. H. Mehmet GÜNAY beyin şahsında, düzenleme kuruluna bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum.